

ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΕΔΗΣ

Ο Λατίνος

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

εκδόσεις
**Μιχαήλ
Σιδερη**

Ανέβηκα προσεκτικά στο τρένο που
πάει κατευθείαν στο παρελθόν,
έχοντας συνταξιδιώτες αληθινά πρόσω-
πα. Τα υπόλοιπα τα ανέλαβε η μυθιστο-
ρία, όπως καλά ξέρει, με τις λυτρωτικές
της παρεμβάσεις...

Ό άντρας με τα άσπρα μαλλιά παρουσιάστηκε στην προβλήτα. Ανάμεσα στα κίτρινα δόντια του κρατούσε μια πίπα. Ένα καρό πουκάμισο με ακαθόριστο χρώμα έπεφτε πάνω από το παλιό τζιν παντελόνι του, που έκανε σακούλες στα γόνατα. Με νωθρές κινήσεις έλυσε τους κάβους, οι σκάλες επιβίβασης ανασπκώθηκαν και η «ΠΛΑΤΥΤΕΡΑ ΤΩΝ ΟΥΡΑΝΩΝ» γλίστρησε στα ήρεμα νερά του Τροκαντερό, αφήνοντάς τον στη στεριά να συνοδεύει το όμορφο σκαρί με αφηρημένο βλέμμα. Χαρούμενη ελληνική ορχηστρική μουσική καλωσόριζε τους επισκέπτες διαφόρων εθνικοτήτων, που αντάλλασαν χαμόγελα και φιλοφρονήσεις με τη μεικτή νεανική ομάδα υποδοχής στην αριστερή πλευρά του πλοίου. Στο βάθος, και από τη σκάλα που οδηγούσε στο μηχανοστάσιο, εμφανίστηκε φουριόζος ένας νεαρός με ολόσωμη φόρμα εργασίας. Το λαμπερό πρόσωπό του γύρισε σαν περισκόπιο και σταμάτησε πάνω στον άντρα με την ολόλευκη στολή και τις τρεις επωμίδες. Τα βλέμματά τους διασταυρώθηκαν. Ο ένστολος αξιωματικός ανασήκωσε ελαφρά το πηγούνι και το παιδί οπισθοχώρησε μέχρι που βυθίστηκε στα έγκατα του караβιού. Ο Φώτης χαμογέλα-

βιού. Ο Φώτης χαμογέλασε. Ανασήκωσε τα γυαλιά του, στερέωσε το σακίδιο πλάτης και ακολούθησε τον πολύχρωμο συρφετό των υπερατλαντικών καταβολών. Μπροστά του τώρα μια κλιματιζόμενη αίθουσα για όσους ήθελαν να αποφύγουν τον ήλιο αλλά και που αργότερα μετατρέποταν σε χώρο εστίασης. Στο βάθος ξεχώριζε ένας ευτραφής καλοσυνάτος άντρας με λευκό σκούφο και αν λάμβανε κανείς υπ' όψιν τα μηνύματα των γαστρονομικών αδένων, γινόταν αμέσως οικείος. Προχώρησε στο επόμενο κατάστρωμα. Σχεδόν γεμάτο. Ανέβηκε στο τρίτο και τελευταίο. Μια δροσερή αύρα τον συνεπήρε, πριν αντικρίσει την όμορφη μελαχρινή κοπέλα που εμφανίστηκε στο κεφαλόσκαλο, ντυμένη με την ομοίομορφη στολή προσωπικού, που τα εξωτικά χρώματά της δημιουργούσαν αίσθηση ελευθερίας. Έκανε μια ελαφρά υπόκλιση και τα χαμογελαστά μάτια της βυθίστηκαν στα δικά του.

— Good morning!

Ο Φώτης χαμογέλασε.

— Bonjour!

Το αμήχανο χαμόγελο επεκτάθηκε.

— Buenos dias!

— Καλή... Καλημέρα σας!

— Aaa! Έλληνες είστε; Καλημέρα σας. Με λένε Ελένη και θα είμαι στη διάθεσή σας καθ' όλη τη διάρκεια της κρουαζιέρας. Ελάτε. Πού θέλετε να καθίσετε; Να σας φέρω καφέ, χυμό, ένα ποτό;

Επέλεξε μια σειρά καθισμάτων κοντά στην πρύμνη. Ευθεία και αρκετά μέτρα μπροστά του, ορθω-

νόταν το μπαρ με μια κυκλική πίστα χορού και, δίπλα, ένα υπερυψωμένο βάζο με δυο-τρία μουσικά όργανα να ξεκουράζονται στις θήκες τους. Η μουσική χαμήλωσε και τα μεγάφωνα τους καλωσόρισαν σε τέσσερις γλώσσες, ανακοινώνοντας παράλληλα το πρόγραμμα της κρουαζιέρας. Μοναδική προσθήκη για τους Έλληνες οι ευχές καπετάνιου και πληρώματος για τη σημερινή μεγάλη γιορτή της Παναγίας. Έστρεψε το βλέμμα του αριστερά. Παλαιό Φάληρο, Άλιμος, Γλυφάδα, Σούνιο, ναός του Ποσειδώνα... Ρούφηξε μια γουλιά από τον καφέ του και βυθίστηκε στις σκέψεις. Πάντα πίστευε πως οι πρωινές σκέψεις πηγαίνουν αρκετά μακριά. Μακρύτερα από τις βραδινές.

Η μεταπολεμικά χτισμένη κωμόπολη απλώνεται παράλληλα και ανάμεσα στη σιδηροδρομική γραμμή και τον αυτοκινητόδρομο που συνδέει δύο πρωτεύουσες νομών της Κεντρικής Ελλάδος. Κι εδώ υπάρχουν όνειρα, πάθη και υψηλή χοληστερίνη. Ακόμη και ο αριθμός των κατοίκων είναι περίπου ο ίδιος: 2.500 άτομα, χώρια τα κατοικίδια. Ο Στράτος άφησε πίσω τα τελευταία σπίτια, προσπέρασε τις σκυθρωπές αποθήκες και τράβηξε χειρόφρενο. Η στενόμακρη σιδερένια κυλιόμενη πόρτα άρχισε να γρυλίζει στο πάτημα του τηλεχειριστηρίου και με δυο βήματα βρέθηκε στο εσωτερικό ενός μεγάλου σε έκταση ακάλυπτου χώρου. Σοροί από πέτρες, ακατέργαστα μάρμαρα και γρανίτες όλων των απο-

χρώσεων στέκονταν αραδιασμένοι κάτω από μια επιβλητική γερανογέφυρα και δίπλα σε μηχανήματα κοπής. Παραδίπλα κλαρκ και σκονισμένα φορτηγά ξεκουράζονταν σε απόλυτη ησυχία. Ξεκλείδωσε την πόρτα του εργοταξίου και βιάστηκε να αποσυνδέσει τον συναγερμό. Με προσεκτικές κινήσεις απέφυγε την πάχνη της λευκής μαρμαρόσκονης και πέρασε στο «αποστειρωμένο» γραφείο. Η μηχανή του καφέ γουργούρισε, το ίδιο και ο υπολογιστής. Μεγάλη μέρα σήμερα –Δεκαπενταύγουστος– και εκείνος είχε δυο-τρεις ώρες στη διάθεσή του μέχρι να γυρίσει η Αλίη από την εκκλησία και να ξυπνήσουν τα «αποκαμωμένα» παιδιά του από την ολονύχτια διασκέδαση. Το κουδούνισμα του τηλεφώνου συνέπεσε με την πρώτη βουλή. Τράβηξε ένα τσιγάρο από τη χρυσαφιά κασετίνα Καρέλια, το χτύπησε τρεις φορές πάνω στο γραφείο και το έφερε στο στόμα.

— Παρακαλώ;

— Καλημέρα φίλε, χρόνια πολλά!

— Έλα ρε Μάξιμε, επίσης! Πού βρίσκεσαι;

— Στην Αθήνα ακόμη. Δούλευε η Ισμήνη χτες, δουλεύει και αύριο, οπότε δεν ανεβήκαμε για μια μέρα.

— Και εσύ; Συνταξιούχος άνθρωπος είσαι! Τι κάθεται εκεί; Άκου συνταξιούχος, δεν μπορώ να το χωνέψω!

— Στράτο μην αρχίζεις πάλι τα ίδια, μέρα που είναι. Σου εξήγησα χίλιες φορές ότι δεν ήταν επιλογή μου, με συνταξιοδότησαν με νόμο σε μια νύχτα λόγω της κρίσης...

— Αχά! Και γιατί δεν συνταξιοδοτούν κι εμάς; Από δεκατριών χρονών δουλεύω! Να σ' το πω κι αλλιώς; Δώσε μου κι εμένα χίλια-χίλια διακόσια ευρώ, -πόσα παίρνεις- κι εγώ σου παραχωρώ τη θέση μου!

— Στράτο, θα τα πούμε από κοντά. Φιλιά στην Αλίκη και στα παιδιά...

Είχε δίκιο, αλλά ο Μάξιμος δεν ήταν ο σωστός αποδέκτης να του λύσει το πρόβλημα. Ο Στράτος δούλευε σκληρά από παιδί, μαζί με τον αδερφό του τον Λεονάρδο, δίπλα στον πατέρα τους που τους έμαθε την τέχνη. Με αφετηρία τα Καμίνια όργωναν όλες τις συνοικίες της Αθήνας και του Πειραιά - όπου υπήρχε μεροκάματο. Τα παιδιά μεγάλωσαν και στη δεκαετία του '90 αποφάσισαν να κάνουν το μεγάλο άλμα. Πήραν δάνεια, έβαλαν υποθήκες, έσπρωξαν και τις οικονομίες τους και ξεκίνησαν μια σύγχρονη μονάδα επεξεργασίας μαρμάρου στη γενέτειρα της μητέρας τους. Ο Στράτος άφηνε πίσω τη μεγάλη του αγάπη τον Πειραιά, έπαιρνε όμως μια μεγαλύτερη την Αλίκη, τόλμημα εκ μέρους της εκείνη την εποχή, μια γυναίκα να εγκαταλείπει τη μητρόπολη για την περιφέρεια. Δύσκολα εργασιακά στην αρχή, το ίδιο και η προσαρμογή τους, σιγά σιγά όμως τα πράγματα βελτιώθηκαν. Οι δουλειές άρχισαν να αυξάνονται, τα χρέη να μειώνονται και η ζωή τους να ολοκληρώνεται δημιουργώντας οικογένειες. Δυο παιδιά για την Αλίκη και τον Στράτο

και αργότερα άλλα δύο για τη Μίνα και τον Λεονάρδο. Τα μεγαλύτερα, Κλαίρη και Άλκης, σπούδασαν και αποφάσισαν να ενσωματωθούν στην οικογενειακή επιχείρηση, προσφέροντας σύγχρονες εμπορικές γνώσεις. Ήταν η κατάλληλη χρονική συγκυρία. Στο ίδιο οικόπεδο ύψωσαν ένα μοντέρνο κτήριο, το διαμόρφωσαν για τις ανάγκες έκθεσης ειδών υγιεινής και πλακιδίων και το επάνδρωσαν η Αλίκη με την Κλαίρη. Τότε ήταν που ο Στράτος ξεκίνησε και τα ταξίδια επιμόρφωσης και ενημέρωσης σε μονάδες εξόρυξης και εκθέσεων ανά την ενδοχώρα, κυρίως όμως στη γειτονική Ιταλία. Με ορμητήριο τη Βερόνα, σειρά έπαιρναν η Μπολόνια, η Σιένα, η Φλωρεντία, ακόμη και η Ρώμη. Γνώρισε ανθρώπους, έκανε φίλους, αγάπησε την κουλτούρα τους και έμαθε στοιχειωδώς τη γλώσσα ώστε να μπορεί να επικοινωνεί από μόνος του. Έτσι, μετά την Αλίκη και τον Πειραιά, η Ιταλία έκλεινε κατά σειρά το τρίπτυχο των αγαπημένων του. Εκείνη λοιπόν την περίοδο ήταν που ο Μάξιμος πρόσεξε καλύτερα τα χαρακτηριστικά και τη συμπεριφορά του. Νευρώδης, αδύνατος, μετρίου αναστήματος, με εκφραστικά μάτια, ξεχωριστό πάθος και εκρηκτικότητα. Δεν χρειαζόταν κάτι άλλο για να χρηστεί ανάδοχος και να του προσάψει το ψευδώνυμο «Λατίνος». Αυτά μέχρι το 2010 περίπου. Ύστερα η κρίση τούς χτύπησε την πόρτα. Η οικοδομή βάλτωσε, ο κόσμος κυριεύτηκε από ανασφάλεια, αργότερα οι περιορισμοί στις τραπεζικές συναλλαγές... Τα έσοδα πενιχρά, τα έξοδα πάγια και σταθερά. Πέντε άνθρωποι από την

οικογένεια και τρεις επιπλέον εργαζόμενοι έπρεπε να ζήσουν. Με βαριά καρδιά αποχωρίστηκαν τον έναν μετά τον άλλον τους τρεις αλλοδαπούς που είχαν στη δούλεψή τους. Τα πράγματα ελάχιστα βελτιώθηκαν. Και τώρα;

Ο Στράτος άναψε το πέμπτο τσιγάρο και έκλεισε τον υπολογιστή. Γύρισε το κουρασμένο βλέμμα του προς το παράθυρο. Πόσο άδειοι ήταν οι δρόμοι, τα χωράφια, τα μαγαζιά, τα χέρια, οι τσέπες, οι μέρες μας!

— Είναι στον χαρακτήρα των Ελλήνων να ενθουσιάζονται, να θυμώνουν, να απογοπεύονται μέσα σε μια στιγμή, σχολίασε ο Μάξιμος και γέμισε με παγωμένη μπύρα τα ποτήρια τους.

Τον είχε ενοχλήσει η συμπεριφορά του Στράτου λίγες ώρες πριν και ήθελε να το μοιραστεί. Η σύντροφός του χαμογέλασε γαλήνια, όπως κάποιος που ακούει τον ήχο της βροχής. Έσυρε την καρέκλα πιο κοντά, του έπιασε το χέρι και τον κοίταξε στα μάτια.

— Άκου να δεις Μάξιμε... Μιλάει κανείς, λέει, τα λόγια είναι δωρεάν και μερικές φορές βγαίνουν ακατάσχετα, χωρίς περιορισμούς. Εξακολουθούν να βγαίνουν σε κάθε ευκαιρία, όταν είμαστε μεθυσμένοι, όταν είμαστε οργισμένοι, όταν είμαστε αποθαρρημένοι, όταν είμαστε κουρασμένοι, όταν είναι ακατάλληλη η στιγμή να τα πούμε ή όταν δεν μπορούμε να τα μετρήσουμε. Στην περίπτωση του Στρά-

του, ισχύουν πολλά από τα παραπάνω. Προσωπικά, τον καταλαβαίνω απόλυτα και θεωρώ το συμβάν ασήμαντο. Ο άνθρωπος χρειάζεται κατανόηση και συμπάρασταση. Και οι φίλοι σ' αυτές τις στιγμές φαίνονται.

Μπροστά τους το πολύβουο πλήθος στην παραλία της Αναβύσσου έδειχνε το άλλο πρόσωπο της ζωής. Ο Μάξιμος έσυρε την καρέκλα του πίσω και ταξίδεψε νοερά μερικά χιλιόμετρα βορειότερα. Δεν υπήρχε αμφιβολία. Ο Στράτος βρισκόταν σε απελπισία, που τον παράσερνε όπως η θάλασσα τον αποκαρωμένο κολυμβητή. Έπρεπε να βοηθηθεί. Αλλά πώς;

Μοναχοπαίδι, το καμάρι της Παναγιώτας και του Μένιου, ο Φώτης είχε την ευκαιρία να ζήσει ευτυχισμένα παιδικά χρόνια. Μπορεί να μην υπήρχαν υλικά αγαθά –σε σύγκριση με τη σημερινή εποχή– τη δεκαετία του '60, όμως τα παιδιά απολάμβαναν ελευθερία, ασφάλεια, ανεμελιά και πολύ λιγότερο πιεστικό χρόνο. Μετά από το σχολείο και περισσότερο στις περιόδους των διακοπών, η αλάνα της γειτονιάς αποτελούσε το δεύτερο σπίτι τους. Εκεί που κάθε ήχος και ένας άνθρωπος. Με ένα κομμάτι ψωμί πασπαλισμένο με ζάχαρη και λάδι, έπαιζαν μπάλα με τις ώρες μέχρι που εκείνη σχιζόταν και τότε αναγκαστικά το παιχνίδι γυρνούσε στο κυνηγητό, τον πόλεμο, τους σβώλους, τη σβούρα και τις δεκάρες. Το τελευταίο και πιο απαγορευτικό ήταν ένα

παιχνίδι με ένα άδειο σπιντόκουτο που τοποθετούσαν σε κάποιο σημείο και ύστερα γονάτιζαν και από ίση απόσταση το σημάδευαν με ένα κέρμα. Όποιος πλησίαζε πιο κοντά χωρίς να το ρίξει κάτω, κέρδιζε μία δεκάρα. Παραδίπλα τα κορίτσια έπαιζαν σκονάκι και κουτσό, με εκείνους να τα παρενοχλούν, πηγαίνοντας κοντά τους και σφυρίζοντας στ' αυτιά τους με τα δάκτυλα. Γδαρμένοι, ματωμένοι και βρόμικοι, επέστρεφαν με τα πρώτα φώτα στο σπίτι. Από τους τελευταίους ο Φώτης. Το καθιερωμένο τράβηγμα του αυτιού και μια ξυλιά στον πισινό από τη μητέρα του, πριν τον βάλει στην πέτρινη σκάφη του πλυσταριού και απλώσει σε όλο το σώμα του πράσινο σαπούνι. Εκείνος γελούσε χαρούμενα, κλότσαγε τις σαπουνάδες και περίμενε το ολόσωμο τύλιγμα της πετσέτας και την ολοκλήρωση της διαδικασίας με ένα μπηρικό φιλί στο μέτωπο.

«Έλα να συεννοηθούμε», του έλεγε γλυκά, αλλά εκείνος ήξερε πλέον ότι «συεννόηση» με τα παιδιά σήμαινε να τους επιβληθούν.

Τα κουρασμένα βήματα του πατέρα αντηκούσαν στο λιθόστρωτο της αυλής και το τραπέζι στρωνόταν. Έτρωγαν αργά και τελείωναν μόνο αφού είχαν ολοκληρώσει τις αφηγήσεις από τις δραστηριότητες της ημέρας. Η μάνα αποτραβιόταν στον νεροχύτη και ο πατέρας ξεδίπλωνε ευλαβικά την εφημερίδα εκείνης της ημέρας με τα νέα της προηγούμενης. «ΝΑΥΑΓΙΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΠΛΟΙΟΥ ΣΤΟΝ ΑΤΛΑΝΤΙΚΟ. ΑΓΝΟΟΥΝΤΑΙ 24 ΝΑΥΤΙΚΟΙ...» Ο Φώτης φανταζόταν μανιασμένα κύματα, το καράβι να βου-

λίζει μέσα στη νύχτα και τους ναυτικούς αποκαμωμένους πάνω σε μια μικρή βάρκα να τους παρασέρνει ο άνεμος προς άγνωστη κατεύθυνση...

«ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΤΡΕΝΩΝ ΣΤΟ ΜΠΡΑΛΟ. ΝΕΚΡΟΣ Ο ΕΝΑΣ ΜΗΧΑΝΟΔΗΓΟΣ». Τώρα έβλεπε τα αντίθετα τρένα να πλησιάζουν, υπήρχαν όμως στροφές και το ένα δεν μπορούσε να αντιληφθεί το άλλο. Όταν ξαφνικά βρέθηκαν αντιμέτωπα, ο ένας μηχανοδηγός πρόλαβε και κρατήθηκε γερά, ο άλλος...

«Ο ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ΘΑ ΑΓΩΝΙΣΘΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΤΗΝ ΠΡΟΣΕΧΗ ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΩΤΑΘΛΗΜΑ ΤΗΣ Α΄ ΕΘΝΙΚΗΣ».

Ωραία, πάλι θα άκουγε τις ιαχές από το κοντινό γήπεδο του Νέου Φαλήρου. Εκείνος θα στεκόταν μπροστά στο μεγάλο ξύλινο ραδιόφωνο με την πάνινη πρόσοψη, θα άνοιγε στο τέρμα την ένταση και ο Σιδέρης, ο Γιούτσος και ο Μποτίνος θα έπαιρναν στους Κορυδαλλιώτες τα σώβρακα...

«ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ “ΦΑΛΗΡΙΚΟΝ” ΣΤΙΣ ΤΖΙΤΖΙΦΙΕΣ ΘΑ ΕΜΦΑΝΙΣΤΟΥΝ Ο ΤΣΙΤΣΑΝΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΜΗΤΣΑΚΗ».

Μελαχρινοί θαμώνες με αργό βάδισμα και με το ένα χέρι έξω από το μανίκι, μουστάκι, κομπολόι, τσιγάρο στο στόμα, μπριγιόλ στο μαλλί και ρετσίνα στο τραπέζι. Δίπλα τους, αφράτες κυρίες με στενά φορέματα και κοντά μαλλιά. Όταν μεγαλώσω θα πηγαίνω κι εγώ...

Έτσι κυλούσε το βράδυ τους. Γιατί την ημέρα ο

καθένας είχε τη δική του αποστολή. Σχολείο ο Φώτης, για μεροκάματο ο κυρ Μένιος σε βιοτεχνία παρασκευής ξυδιού, το ίδιο και η κυρα-Παναγιώτα στο δωμάτιο ραπτικής. Αφού έκανε τον σταυρό της, πέραγε την κλωστή στην τρύπα της βελόνας, φόραγε τη μεταλλική δακτυλήθρα, τακτοποιούσε το μαξιλάρι στην καρέκλα και ξεκινούσε το ποδοπάτημα της ραπτομηχανής SINGER. Για κείνη την εποχή αυτή η ραπτομηχανή ήταν σαν θαύμα. Μέχρι πρόσφατα, ακόμα, η μητέρα του επιδείκνυε γεμάτη υπερηφάνεια ένα φόρεμα που είχε ράψει σ' αυτή. Κι αυτό την εποχή που οι άνθρωποι είχαν ήδη ρίξει ατομικές βόμβες, είχαν δει τη Γη από το διάστημα και η έγχρωμη τηλεόραση είχε μπει στα σπίτια τους.

Τα νχεία στο πλοίο διέκοψαν την αναπόληση. Έπρεπε να ετοιμαστεί για την πρώτη του αποβίβαση. Μπροστά απ' την πλώρη ξεπρόβαλλε η αρχόντισσα του Αργοσαρωνικού, η Ύδρα.

Δύο ώρες είχε στη διάθεσή του στο νησί των καπεταναίων και των καλλιτεχνών. Αποφάσισε να περπατήσει παίρνοντας το δρομάκι που ξεκινούσε από το λιμάνι και κατέληγε στο Μανδράκι. Πέρασε φευγαλέα και από το Αρχοντικό του Τομπάζη που στεγάζει τη Σχολή Καλών Τεχνών και επέστρεψε στην προκυμαία. Η ζέστη είχε αρχίσει να γίνεται αφόρητη και άλλωστε τα περισσότερα αξιοθέατα τα είχε γνωρίσει σε παλαιότερη επίσκεψή του. Με φό-

ντο το λευκό και γαλάζιο και επίκεντρο τα νωχελικά γαϊδουράκια και τις ανάλαφρες βαρκούλες, παρήγγειλε μια παγωμένη μπίρα επιστρέφοντας στο παρελθόν.

Όμορφα χρόνια, πλαισιωμένα από πολλή αγάπη. Τις Κυριακές, κυρίως του καλοκαιριού, ντύνονταν και κατηφόριζαν προς το Πασαλιμάνι με τον Φώτη ανεβασμένο στους ώμους του πατέρα του για «να βλέπει τον κόσμο από ψηλά». Χάζευαν τις βιτρίνες των καταστημάτων, ύστερα τις βάρκες και τα ιστιοφόρα και πάντα κατέληγαν στον Παπασπύρου για παγωτό κασάτο. Οι γονείς του έπιαναν την κουβέντα κι εκείνος πέρναγε την ώρα του παρατηρώντας τα περιστέρια που έσκιζαν τον ουρανό πετώντας άλλοτε προς τα αγάλματα προς την πλατεία μπροστά του σ' ένα ακατάπαυστο πηγαινέλα. Κάπου εκεί πάρθηκε και η απόφαση να σταματήσει ο πατέρας από το μεροκάματο και να συνεταιρισθεί με έναν καλό συνάδελφο, δημιουργώντας πλέον τη δική τους μικρή επιχείρηση. Υπήρχε όμως και μια δυσάρεστη ανάμνηση από εκείνα τα ανέμελα χρόνια. Ήταν οι μέρες που μητέρα και θεία τον επιφόρτιζαν με την ευθύνη να προσέχει και να προστατεύει τον μικρό ξάδερφό του τον Στράτο. Τέτοιο ατίθασο παιδί όμως είχε δεκαετίες να γνωρίσει η γειτονιά. Πάντα ήταν μπλεγμένο σε κάποιο καβγά, συνήθως με μεγαλύτερους. Ορμούσε πάνω τους, πιανόταν από την τσάντα των αντιπάλων, τους έριχνε κάτω και ύστερα τους έδινε και καμιά. Έτρεχε τότε αυτός να τον γλιτώσει. Του ξέφευγε όμως και κατηφόρι-

ζε προς τον σταθμό του ηλεκτρικού όπου οι ξύλινοι συρμοί τερμάτιζαν και αναχωρούσαν αδιάκοπα. Έπαιρνε ανάσες ο Φώτης, πιστεύοντας ότι έχει τελειώσει το μαρτύριό του. Λάθος. Γιατί ο μικρός, αφού ανακτούσε δυνάμεις, ξεκινούσε απροειδοποίητα και γαντζωνόταν στο τελευταίο σκαλοπάτι του τραμ με τελικό προορισμό το Ναυτικό Φυλάκιο του Περάματος. Κατάφερε να τον αποσπάσει πότε στα Ταμπούρια, άλλες φορές στο Ικόνιο και, αν στεκόταν τυχερός, μόλις στον Άγιο Διονύση. Σουρούπωνε και τον άφηνε έξω από το σπίτι του πιστεύοντας ότι έχει επιτελέσει στο ακέραιο το καθήκον του. Ο μικρός όμως επεξεργαζόταν άλλα σχέδια. Μόλις ο ξάδερφός του έστριβε στη γωνία, εκείνος έτρεχε, συναντούσε την άτακτη ομάδα του και μαζί επιδίδονταν σε άλλου είδους αθλήματα. Χτυπούσαν επίμονα τα κουδούνια των διαμερισμάτων, σημάδευαν με πέτρες τις λάμπες του δημοτικού φωτισμού και κλοτσούσαν δυνατά τις αδέσποτες γάτες μόνο και μόνο για να ακούσουν την πονεμένη κραυγή του ανυπεράσπιστου ζώου. Η παιδική ηλικία δυστυχώς φεύγει πολύ γρήγορα και, χωρίς να το καταλάβει, ο Φώτης βρέθηκε στην εφηβεία. «Γιατρός, δικηγόρος ή μηχανικός!» επαναλάμβανε η μάνα του. Με τον καιρό συμβιβάστηκε πως τίποτα από τα παραπάνω δεν ήταν για εκείνον εφικτό. Στη ΣΒΙΕ έδωσε επιτυχώς εξετάσεις και αποφοίτησε με το πτυχίο του οδοντοτεχνίτη.

Κι όμως –αναλογίζεται τώρα– υπήρχαν αρκετά επαγγέλματα που του παρέλειπαν και που δεν γνώ-

ριζε τη χρηματιστηριακή, πθική και σεβαστή αξία τους: Πολιτικός, εφοριακός, υπάλληλος ΔΕΚΟ, ιερέας, δημοσιογράφος, ένστολος... Τώρα ήταν αργά. Ας είναι. Αμέσως βρήκε δουλειά κοντά στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά και βάλθηκε να μυηθεί στα μυστικά της κατασκευής γεφυρών και τεχνητών οδοντοστοιχιών. Εκείνη την εποχή φτερούγιζε για πρώτη φορά και η καρδιά του. Στο όνομα Λυδία άκουγε η χαμογελαστή και αισιόδοξη φοιτήτρια της Φιλολογίας, που έμελλε να σφραγίσει το υπόλοιπο της ζωής του. Μιας ζωής που άρχισε και πάλι να αποκτά νόημα και να γίνεται όμορφη σε όλους τους τομείς, ακόμη και στις βαρετές ώρες του εργαστηρίου.

Παρατήρησε τα ηλιοκαμένα κορμιά των τουριστών που πύκνωναν στις σκάλες του караβιού και κοίταξε το ρολόι του. Τόσο γρήγορα πέρασαν λοιπόν δύο ώρες! Δεν πειράζει. Η μέρα ήταν δικιά του...

Ο Στράτος ενεργοποίησε τον συναγερμό και ασφάλισε τη συρόμενη εξωτερική πόρτα. Με βαριά καρδιά ξεκίνησε για την πλατεία όπου τον περίμεναν η γυναίκα του και μια μεγάλη παρέα συγγενών και φίλων. Ασφυκτικά γεμάτα τα τραπέζια κάτω από τον αιωνόβιο πλάτανο, πλαισιωμένα από ανθρώπους κάθε ηλικίας και που στην πλειοψηφία τους ήταν αγρότες. «Αγρότες» συλλογίσθηκε. Όλοι

τους παραμονεύουν μιαν ακτίδα ήλιου. Τον χειμώνα τρέμουν –το βράδυ που πέφτουν να κοιμηθούν– μη μάθουν την άλλη μέρα το πρωί πως έκανε παγωνιά τη νύχτα. Τρέμουν το χιόνι, το χαλάζι, τον αέρα. Τώρα φοβούνται την ξηρασία και θέλουν νερό, ζέστη, συννεφιά, κατά το κέφι τους. Γίνεται αδιάκοπη μονομαχία μεταξύ του ουρανού και των επίγειων συμφερόντων. Το βαρόμετρο κάνει πότε λυππτερές, πότε ζωηρές, πότε χαρούμενες τις φυσιογνωμίες. Σήμερα ήταν μια καλή μέρα. Προσπέρασε αρκετούς, χαιρέτησε κάποιους και χτύπησε άλλους τόσους στην πλάτη, πριν φτάσει δίπλα στην Αλίκη. Παρήγγειλε ένα τσίπουρο και άναψε τσιγάρο.

— Πολύ καπνίζεις Λατίνε! αστειεύτηκε ο κολλητός του φίλος Μαντογιώργος.

— Πράγματι, απάντησε σοβαρά. Είμαι εθισμένος. Αφού να φανταστείς έχω τέτοια εξάρτηση, ώστε θέλω τσιγάρο ακόμα και όταν καπνίζω!

Όλοι γέλασαν και η συζήτηση μεταφέρθηκε στη βραδινή συναυλία που θα γινόταν στο προαύλιο του σχολείου με καταξιωμένους καλλιτέχνες. Ο Στράτος εκμεταλλεύτηκε την ευκαιρία να επικοινωνήσει με τον ξάδερφό του.

— Έλα Φώτη, καλημέρα και χρόνια πολλά για τον Παναγιώτη. Πού βρίσκεται ο μικρός να τον πάρω;

— Στην Κέρκυρα, βόρεια στο Σιδάρη, μαζί με την Αθανασία. Και ο Μένιος με τη Μαρία στη Φοινικούντα. Έμεινα μόνος μου και το έριξα στην κρουαζιέρα!